

Imunitní systém ve zdraví a nemoci

Hrazeno z projektu MUNI 3.2.1, realizovaném v rámci Národního programu obnovy pro oblast vysokých škol pro roky 2022-2024, reg. číslo NPO_MUNI_MSMT-16606/2022.

Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU

Národní
plán
obnovy

MSMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Imunologické metody

doc. RNDr. Alena Žáková, Ph.D.

Obsah

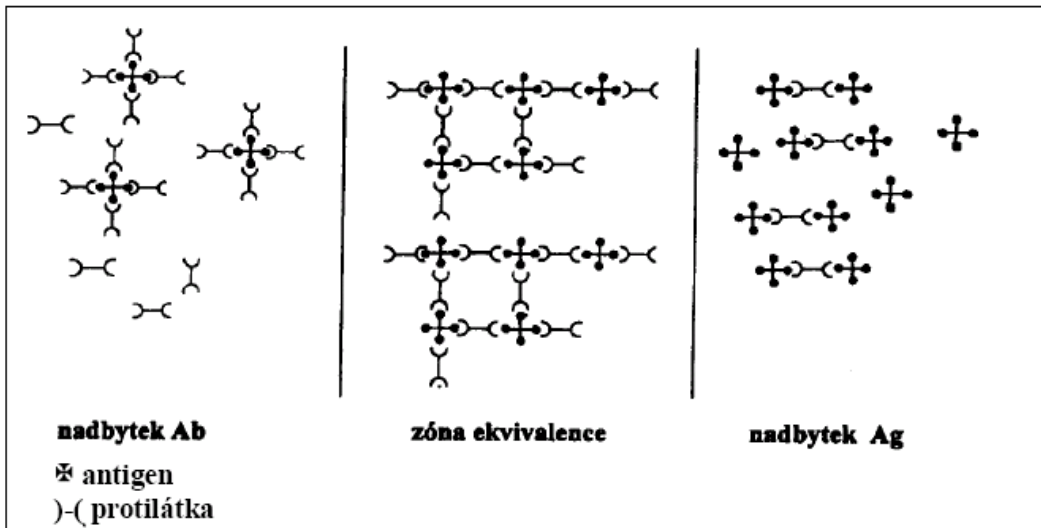
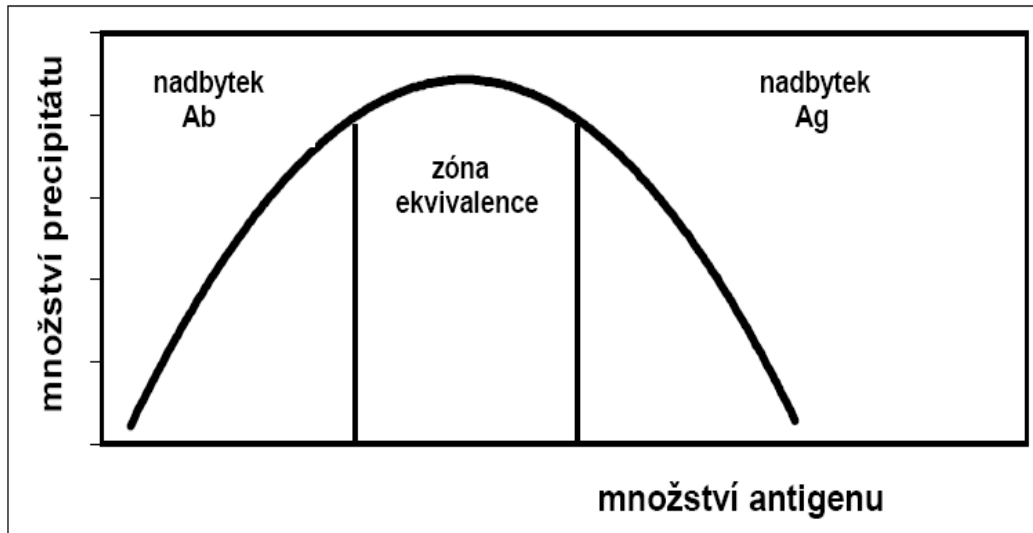
Serologické – precipitační, imunodifuze, aglutinace, hemaglutinace, HIT, KFR, imunoelektroforéza, imunofixace

Metody vyšetření KS, fagocytózy, separace buněk, počítání leukocytů, krevní diferenciál

Metody stanovení protilátek

Serologické metody - precipitace

Imunoprecipitační křivka (Ag – antigen, Ab – protilátka)

Oblast nadbytku protilátky

Vzrůstá mn. precipitátu s s
přídavkem Ag, nestabilní IK

Nekompetitivní metody

- zákalové nefelometrie
turbidimetrie
- s markerem EIA

Oblast ekvivalence

Mn. precipitátu nejvyšší, nejvyšší
stabilita IK

Precipitační metody, okometricky

Oblast nadbytku antigenu

Tvoří se malé komplexy IK, které
neprecipitují, nestabilní

Kompetitivní metody

- heterogenní RIA, ELISA...

PRECIPITAČNÍ metody:

- Ag + Ab → Ag-Ab
- precipitinogen precipitin precipitát sraženina
- solubilní /rozpustný/

praxe – 1. zjištění a stanovení výskytu Ab v séru při inf. onemocnění 2. identifikace patogena

Koncentrace Ab se vyjadřuje jako **TITR SÉRA**.

=> *nejmenší zředění Ab, které ještě reaguje s Ag*

- hodnocení :

kvalitativně – odečtení okem, pokud dostatečné mn. precipitátu (více než 0,1g/l), při nižším mn. - fyzikálně

• **kvantitativně** :

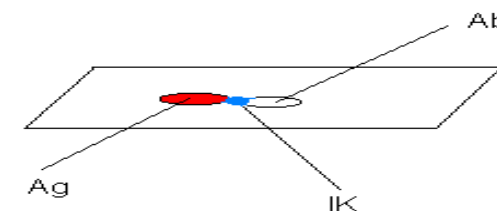
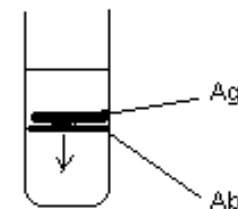
a, zjištěním **množství precipitátu**

b, zjištěním **množství Ag** v precipitátu či supernatantu

c, fyzikálně - změna **optických vlastností** vzorku – 2 fyzik.metody :

NEFELOMETRIE –* **TURBIDIMETRIE**

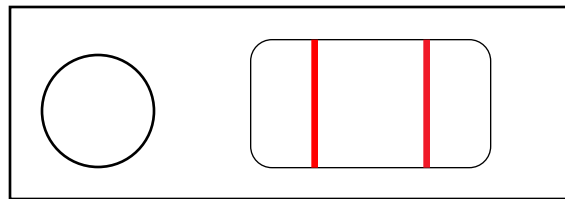
Nově - Ab, Ag značené - RIA,FIA,EIA

• **využití** : ke stanovení Ag, Ab, H

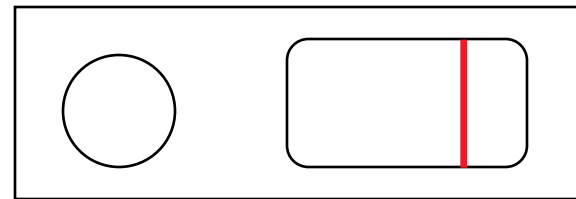
př. *Precipitační imunochemické metody*

Screeningové metody – jednoduché precipitační chromatografické testy - terénní kazetové testy pracující na bázi chromatografie a v oblasti ekvivalence

S T C

Negativní výsledek (Ag v testu, ne v moči)

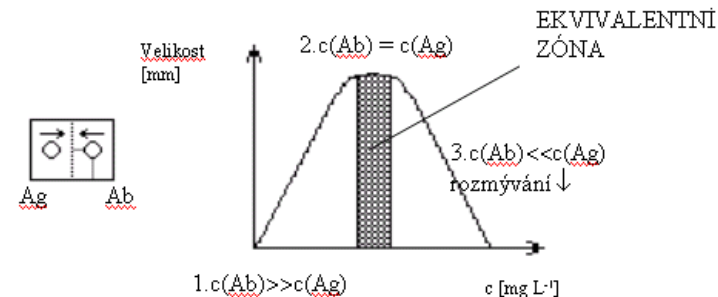

S T C

Pozitivní výsledek (Ag v testu i v moči)

Za nepřítomnosti nebo nedostatku drogy ve vzorku moče vytvoří protilátka imunokomplex (precipitát) se značenou drogou vázanou v místě testu T. (S – vzorek, C – kontrola)

Imunodifúze

- specifická **reakce Ag s Ab - precipitace**

/gel z agaru nebo agarózy/- AGAR ~ směs polysacharidů

extrahovaných z červených mořských řas

* → přírodní agar nutno přečišťovat ~ **frakcionací** vznikají 2

složky: • **agaróza**

- neobsahuje vedlejší aniontové skupiny - pro difúzi více vhodná

- **standardnější složení** než agar a nižší schopnost **nespecifické adsorpce**

• **agaropektin**

-obsahuje aniontové skupiny → **pro difúzi nevhodný**

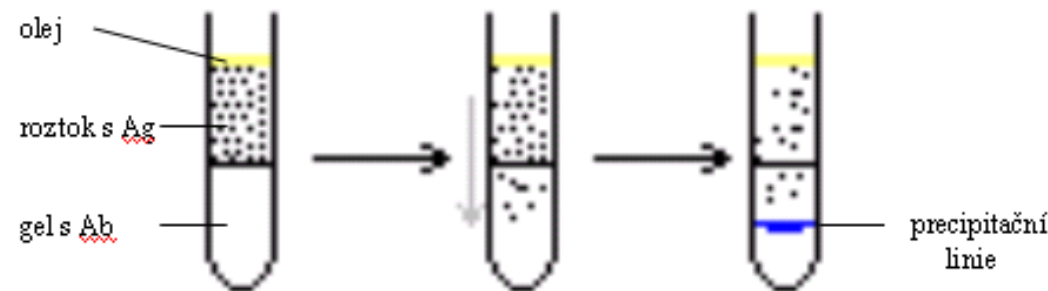
-**používá se v konc. 0,5-2%**

1. nejdříve vznikají rozpustné **imunokomplexy (IK)** – nedostatek **Ag**
2. po vyrovnání $c(\text{Ab}) = c(\text{Ag})$ vznikají pevné IK – detekce sraženiny ...EKVIVALENTNÍ ZÓNA
3. převaha **Ag** nad **Ab** ~ rozpad IK (**Ag** naráží na IK – rozmývání sraženiny)

- příprava gelu:
- rozvaření agarózy v pufru na vodní lázni
- nanesení na skleněné destičky – ztuhnutí ve vodorovné poloze /při teplotě pod 42°C/
- princip ID:
- vzájemná **volná difúze Ab a Ag** v gelu na základě **koncentračního spádu** až do místa střetnutí ~ zde vznikají **precipitační linie** → **obloučky** → **prstence** → **kruhy** /záleží na použitém materiálu/
- vzniklé precipitáty **detekujeme**:
  - * *okem* - zákal
  - * *barvením* – Coomassie blue, amidočern
  - * *sekundárními protilátkami*
  - * *Au, Ag, radioizotopy (FIA)*
- vznik precipitátů je **děj postupný!!!**

jednoduchá jednorozměrná imunodifúze ~ dle OUDINA

- ve spodní části zkumavky agarózový gel s Ab, převrstveno roztokem s Ag - zalito parafínovým olejem – zábrana odpařování
- čím je Ag koncentrovanější, tím dále od roztoku s Ag vznikají precipitační linie /odečitatelnější/
- **využití**: • detekce počtu Ag párů

Imunodifúze

□ jednoduchá radiální /dvojrozměrná/ imunodifúze dle MANCINIŮVÉ

- na skleněnou destičku se nalije gel, který obsahuje Ab → nemigruje

inkubace ve vlhké komůrce ve vodorovné poloze - difúze všemi směry (radiální)

po obarvení - modré precipitační prstence

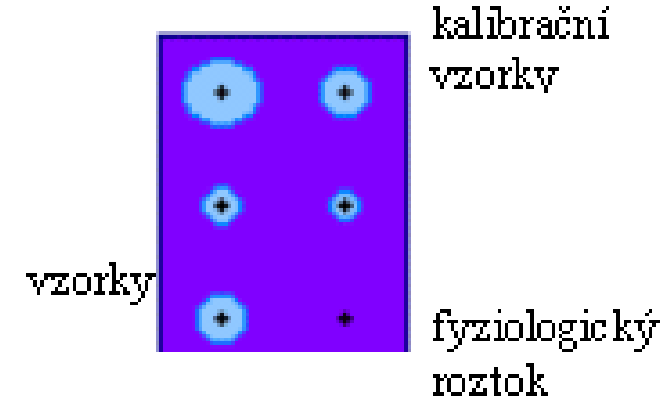
→ čím je vzorek koncentrovanější – větší průměr prstence

→ **změření druhé mocniny průměrů prstenců** – vynesení kalibrační křivky a odečet koncentrace neznámého vzorku-
využití:

- ke **kvantitativnímu stanovení Ag**

- **klinická praxe: dříve stanovení**

koncentrace IgG, IgA, IgM, IgD, podtříd IgG, složek komplementu a proteinů akutní fáze, nyní jen IgD, protože má nízkou aviditu (pro nefelometrii se nehodí)

jamky - vzorky:

-gel s Ab

- * **fyziologický roztok –blank**

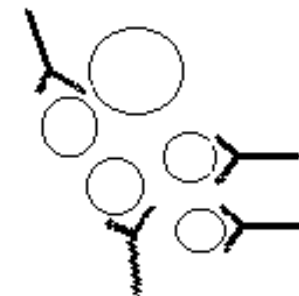
- * **vzorky o neznámé**

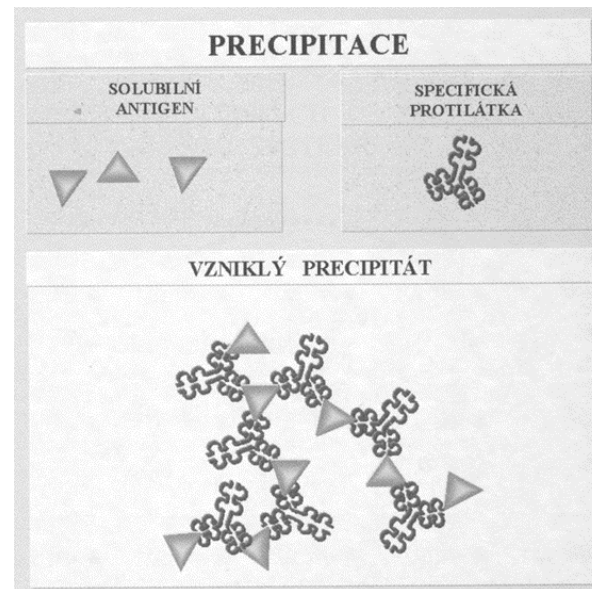
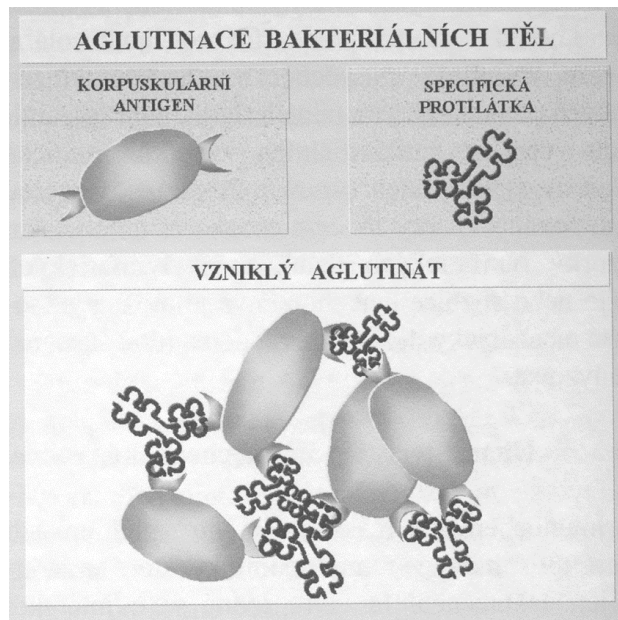
koncentraci

- * **vzorky o známé koncentraci (kalibrační)**

Aglutinační metody

- Ag + Ab → Ag-Ab
- *aglutinogen* + *aglutinin* → *aglutinát*
- *princip* : **KORPUSKULÁRNÍ** / částicový / Ag
- při reakci dochází ke shlukování Ag a Ab na základě vytváření můstků - Ab mezi buňkami za vzniku shluků
- **přímá** – použití bakterií, buněk
- **nepřímá, pasivní** – na jejich povrch je Ag uměle navázán
př. latex-fixační test, HIT
- **Nejúčinnější AgM-multivalence, IgG nejčastější**
- **Předpoklady ke vzniku vazeb:**
  1. dostatek Ab 2. přítomnost Ab proti různým epitopům 3. vzdálenost mezi částicemi co největší 4. Ab funkčně jednovazebné nevytváří aglutinaci (IgA, IgE)
  2. – inkompletní Ab viz hemaglutinace

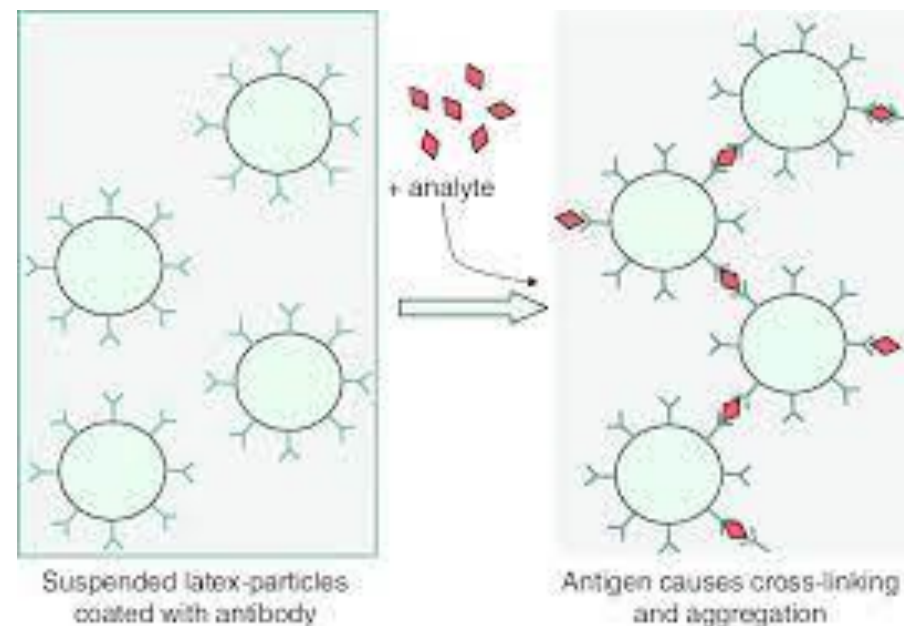

Rozdíl mezi aglutinací a precipitací

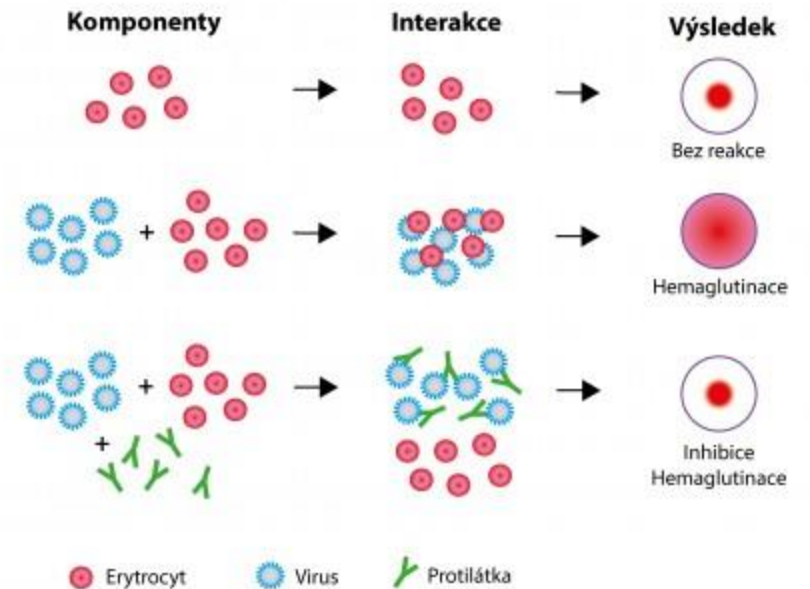
Latexová aglutinace, latex-fixační test

- rychlé kvalitativní stanovení
- Ag nebo Ab imobilizován na latexových kuličkách
- Stanovení Ab proti IgG – revmatoidní faktor
- Průkaz patogenních Antigenů (Helicobacter pylori, Adeno- a Rotavirus)

Aglutinace

- **využití** : ke stanovení **Ag, Ab, H** (viz precipitační metody)
  1. K určování izolovaných bakteriálních kmenů
  2. K průkazu Ab proti patogenům –Widalova reakce – průkaz tyfu, paratyfu, Weil-Felixova – skvrnitého tyfu, Ab proti *Francisella tularensis*
  3. K Průkazu Treponema p., EBV – mononukleóza
  4. Nepřímá - k průkazu auto Ab proti štítné žláze, Ab proti autoAg –

Ke zviditelnění aglutinačních reakcí při použití inkompletních Ab je možno použít a) aglutinaci v bílkovinném prostředí b) v prostředí s proteolytickými enzymy c) použitím antiglobulinového Coombsova séra - králičí ab proti lidským Ig

1. - *hodnocení*: **kvalitativně** - odečtení okem
  - **kvantitativně** : a, zjištěním **množství aglutinátu**
  - b, zjištěním **množství Ag** v aglutinátu
  - **Nevýhoda**: nízká citlivost okolo 0,2-2mg Ab
  - Titr séra: nejvyšší zředění, které ještě vyvolá vznik aglutinátu
- *využití* : ke stanovení **Ag, Ab, H** (viz precipitační metody)
  - 1.K určování izolovaných bakteriálních kmenů
  - 2.K průkazu Ab proti patogenům – **Widalova reakce** – průkaz tyfu, paratyfu, brucelám, listeriím **Weil-Felixova** – skvrnitého tyfu, Ab proti *Francisella tularensis*
  - 3.Nepřímá k průkazu auto Ab proti štítné žláze, Ab proti jiným autoAg , RF

Latexová aglutinace, latex-fixační test

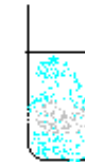
- **rychlé kvalitativní stanovení**
- **Ag nebo Ab imobilizován na latexových kuličkách**
- **Stanovení Ab proti IgG – revmatoidní faktor**

Hemaglutinace

- Ag + Ab → Ag-Ab
- hemaglutinogen hemaglutin hemaglutinát
- - savčí krvinky (i části)
- - dochází ke **shlukování krvinek**, vlivem komplementu či virové částice pak dochází k **LYZI**.
- Nevýhoda:** ery mohou lyzovat (nízká životnost) nebo se při skladování shlukovat
- **využití:** K zjišťování krevních skupin a průkaz Ab proti krevním elementům, průkaz lues, **Přímý Coombsův test** – k průkazu navázaných antierytrocytárních Ab, reakce pacientových ery s Coombsovým antisérem, přítomnost navázaných Ab se projeví hemaglutinátem
- **Nepřímý Coombsův test** – k průkazu cirkulujících antierytrocytárních Ab
- 1. fáze, pacientovo sérum s ery od dárce, navázání Ab pokud jsou přítomny, vymytí, přidání Coomsova séra, které způsobí aglutinaci
- při 2 reakcích:
  - * **HIT** – *hemaglutinačně inhibiční test*
  - * **KFR** – *komplement fixační reakce*

- Patří také mezi metody serologické, založené na inhibici biologických účinků antigenů
- HIT – pasivní hemaglutinace
- Vycházíme ze skutečnosti, že viry (některé bakterie atd) mají schopnost se spontánně absorbovat na červené krvinky (rozpuštěný Ag). Ery pak aglutinují – shlukují se jen v přítomnosti specifické Ab (**Ab + Ag - Ery aglutinace č.krvinek**), tj stav, kdy odpovídá protilátka Ag a tedy se po přidání obalených ERY Antigenem se Ag vyváže protilátkou a vznikne **HEMAGLUTINÁT**
Ab + Ag - Ery → **hemaglutinát, proběhne hemaglutinace**

- **neodpovídá-li** protilátka virovému Ag, nedojde k hemaglutinaci v situaci, kdy přidáme stejný Ag do reakce
- Ab + Ag - Ery → **hemaglutinát** + stejný Ag → Ag + Ab, Ag - Ery → **inhibice hemaglutinace**
- Metodou inhibice pasivní hemaglutinace lze dokázat velmi malé mn. rozpustného Ag nebo H (metoda je velmi citlivá) pro vyhodnocení můžeme použít i optické metody

Komplementové metody

metody využívající faktu aktivace komplementového systému komplexem – antigen-protilátka,

Komplement fixační reakce

Složky reakce: Ab, Ag, C, ERY, hemolyzin

- Ab- **vyšetřované sérum**

- chceme v něm **prokázat protilátku / komplement v séru je tepelně inaktivován /**

- **známý specifický Ag**

- jsou-li v séru Ab, vytvoří se **imunokomplex IK**

- **KOMPLEMENT** - zdrojem nejčastěji sérum morčete (**váže se na IK a aktivuje protilátku**)

hemolytický komplex: komplex Ag /beraní ERY/ a protilátky ~ **EMBOCEPTORu /hemolyzinu/**, získaného imunizací králičího séra beraními erytrocyty

→ aby došlo k hemolýze je nutná **spoluúčast**

KOMPLEMENTU a inkubace 30 minut při 30 °C

KFR

průběh reakce:

* **POZITIVNÍ** ~ ve vyšetřovaném séru **je Ab** protilátka v séru vytvoří **komplex s Ag** – na něj se **naváže komplement**. Po přidání hemolytického systému **nezbývá** již komplement **do 2. části reakce**

→ **k hemolýze NEDOJDE:**

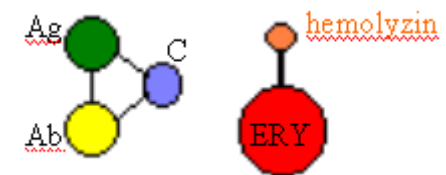
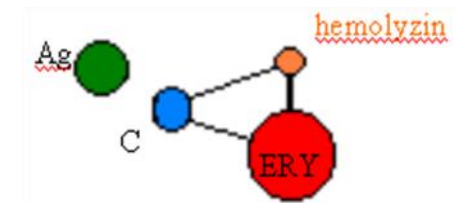
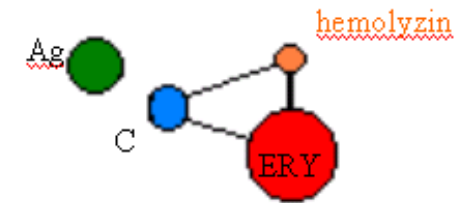
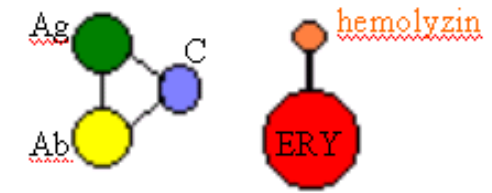
* **NEGATIVNÍ** ~ ve vyšetřovaném séru **není Ab**
- v 1. fázi reakce se **nevytvoří IK** – **komplement se nevyváže** a zbývá do 2. fáze reakce, kdy **aktivuje hemolysin**

→ **DOJDE k hemolýze:**

- velmi **záleží na množství komplementu** – **každý vzorek se musí titrovat**, aby bylo množství komplementu konstantní

- **použití:**

- **diagnostika** příjice /syfilis/, bruceózy, pasteurely
- **ve virologii** průkaz protilátek téměř všech virových nákaz
- **typizace neznámých Ag** nově izolovaných virů
- **průkaz protiorgánových Ab**

Vyšetření komplementového systému

- a) Stanovují se hladiny jednotlivých složek K v séru –
za pomoci antisér, většinou proti C3, C4, C1q
- b) Celková aktivita komplementové kaskády-se provádí testem **CH50** –
(50% hemolýza způsobená komplementem), stupeň hemolýzy závisí
na množství přidaného K, nepřímá úměra, hemolýza -
spektrofotometrie

Využití: K detekci poruch nedostatečného mn. nebo defektů složek K
systému

Vyšetření cirkulujících a deponovaných IK

Principy metodik

1. Využívající fyz – chem vlastností – CIK- největší makromolekuly
séra mohou být precipitovány pomocí PEG (polyetylénglykol).

Precipitát je úměrný mn. cirkulujících CIK

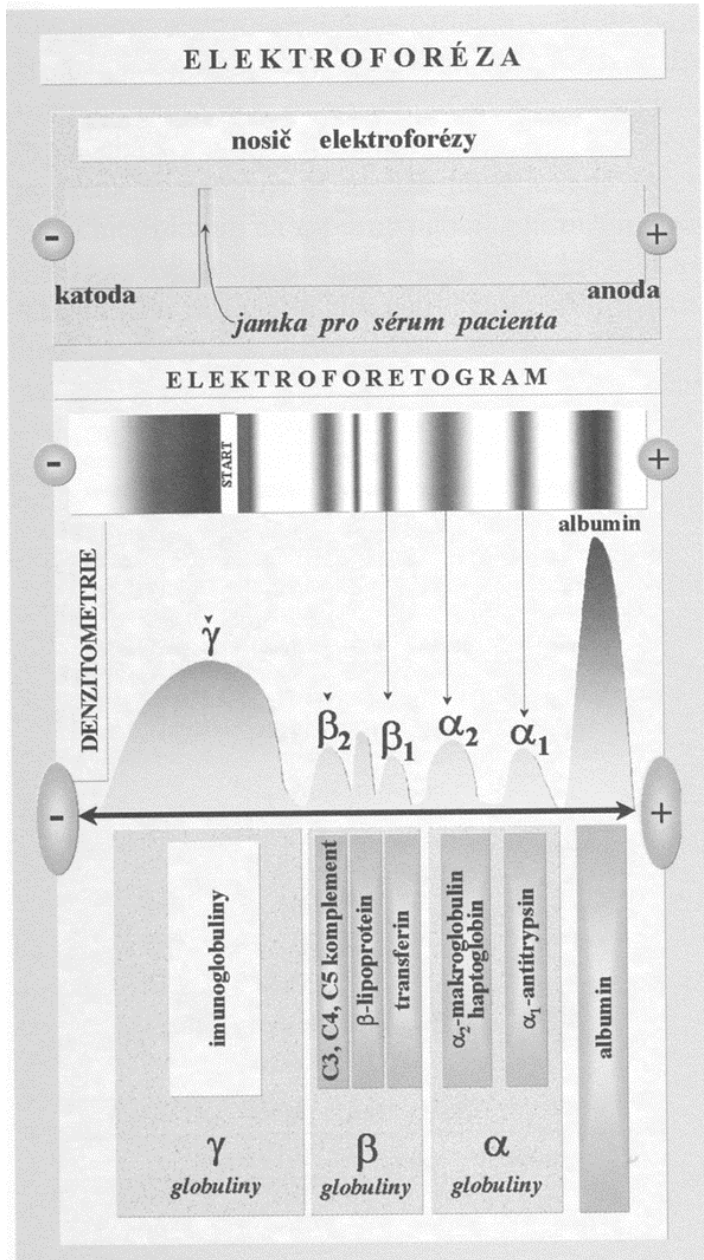
Vyšetření komplementového systému

- 2. CIK na sebe váží C1 – C3 složky K. V první fázi se odstraní nenavázaný C1q. V druhé fázi se stanoví koncentrace C1q, jež odráží i hladinu CIK (totéž pro C3, C4)
- 3. průkaz vazbou na buňky, které exprimují receptor pro Fc fragment IgG. Lze využít trombocyty
- *Využití:* Pro monitoring jakýchkoliv zánětlivých procesů. Pro diagnostiku imunokomplexových chorob je důležitější průkaz IK deponovaných v tkáních. To se provádí po **bioptickém odběru** vzorku z tkáně (kůže, svaly, ledviny) pomocí přímé fluorescence se prokazuje uložení IgG

Metody imunoelektroforézy

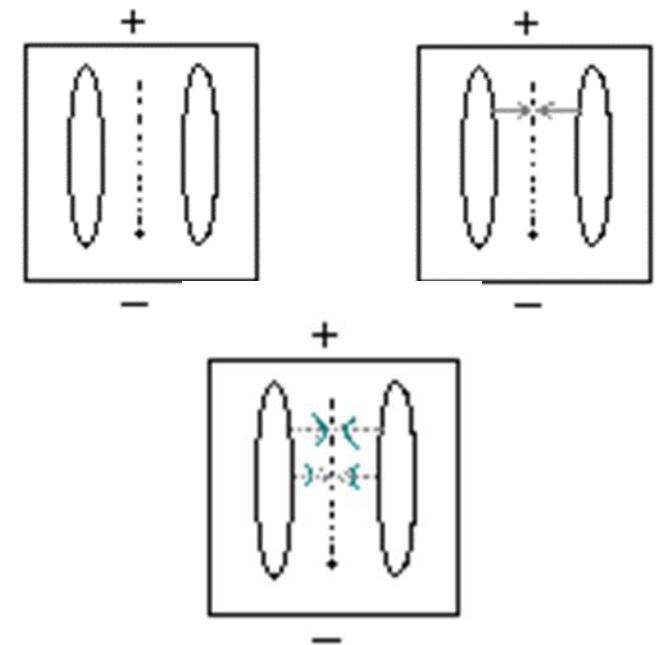
Elfo sérových proteinů

Při běžné elfo se sérum dělí na zónu **albuminu**, **$\alpha - 1$** , **$\alpha - 2$** , **β** , **γ globulinů**. Stanovení zastoupení jednotlivých frakcí může mít význam při hodnocení stádia zánětlivého procesu. Při akutních zánětech stoupá zastoupení albumínů a $\alpha - 1$, později i $\alpha - 2$ globulinů, při chronických zánětech dochází ke zvýšení zastoupení γ globulinů a poklesu albuminu

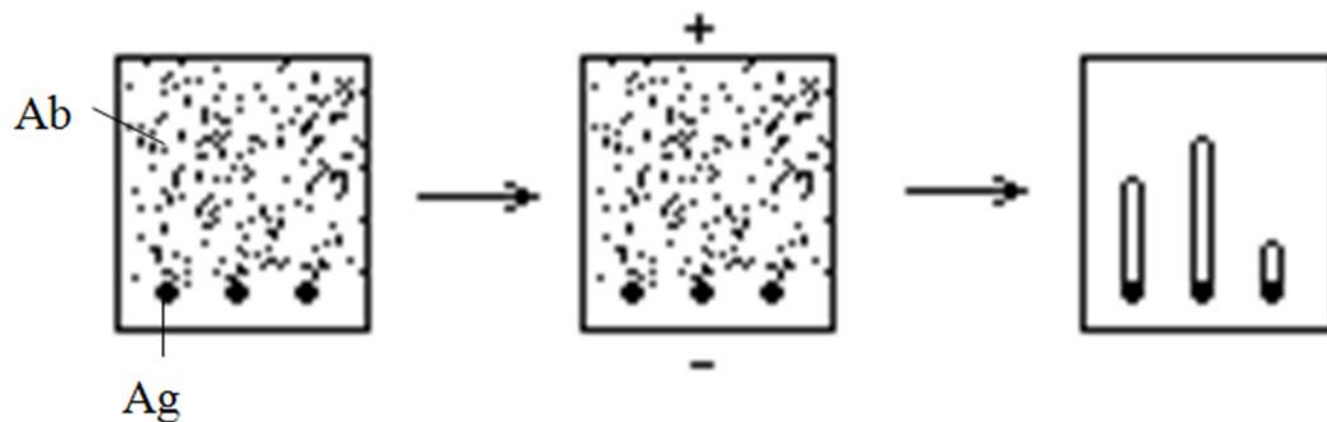
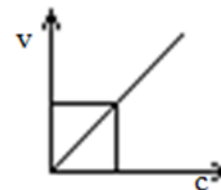
Imunoelektroforéza podle WILLIAMSE a GRABARA:

- 1953 Williams a Grabar
- 2 stupně: 1. **nalití destičky** (agarózní gel s pufrem) vytvoření 2 žlábků a nanesení Ag mezi ně
- po rozdělení elektroforézou se do žlábků 2. napipetují **protilátky**
- inkubace 48 hodin v lednici → dochází **k DIFUZI**
- → v místě ekvivalence se vytváří **PRECIPITAČNÍ obloučky**

Raketová elfo

- *Laurell 1966*
- kombinace jednoduché radiální imunodifúze s elektroforézou
- - monospecifická Ab + jeden Ag /či směs Ag/

užívá se pro zjišťování koncentrace Ag –
koncentrace je přímo úměrná výšce „raketky“

Ab v gelu

Imunofixace

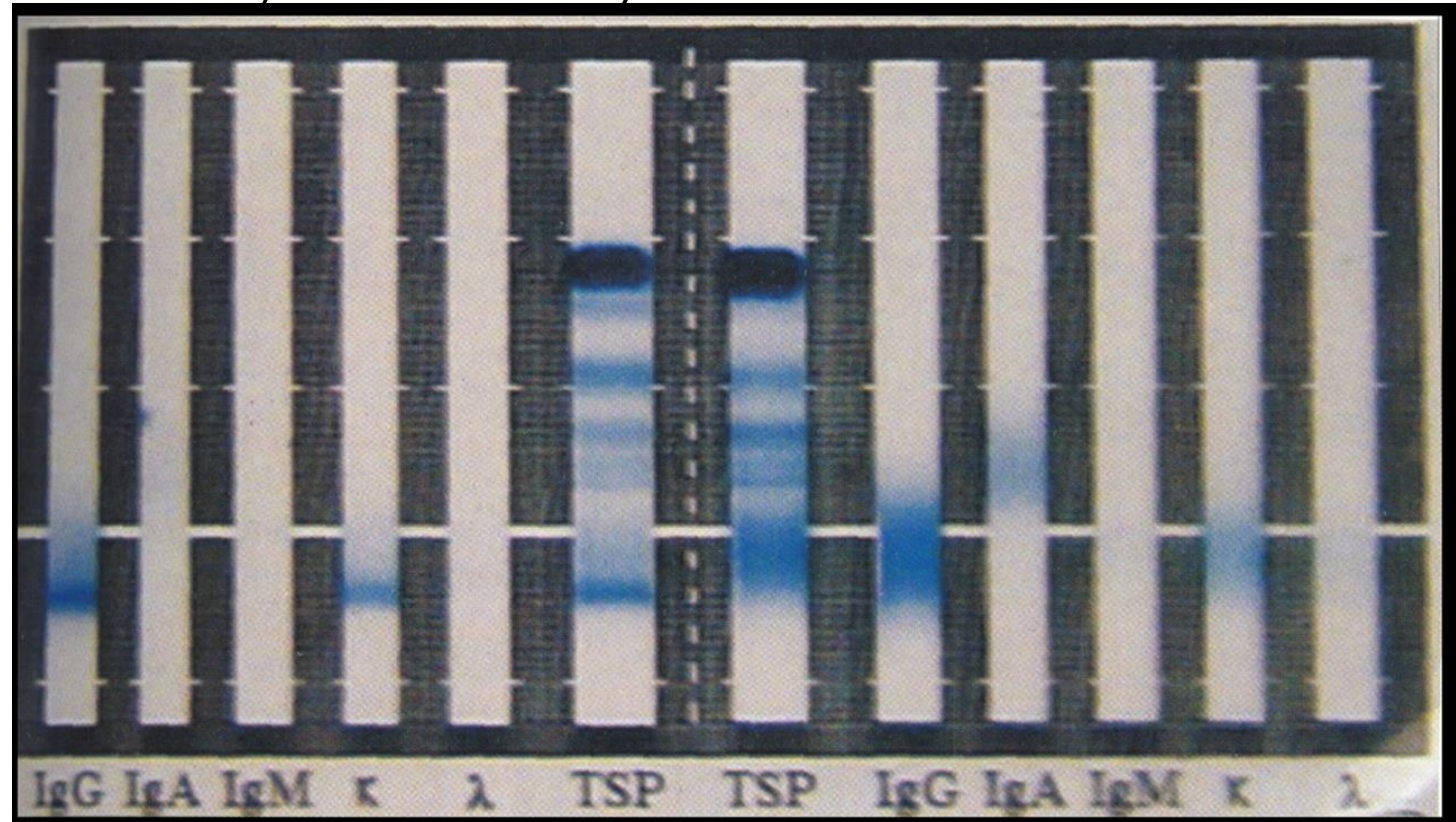
Rozdělení různých proteinů na základě jejich pohyblivosti v el. poli modifikační metodou

- 1. stupeň:** Elfo vyšetřovaného séra
- 2. Stupeň:** na agarózu se položí plastikovaná maska s výřezy, naplní se s antiséry (anti IgG, IgA, IgM, anti kappa, anti lambda), pak porovnání s precip. reakce s normálním sérem, TSP – testovaná séra pacientů

Hodnocení

a) Okometricky

b) denzitometricky

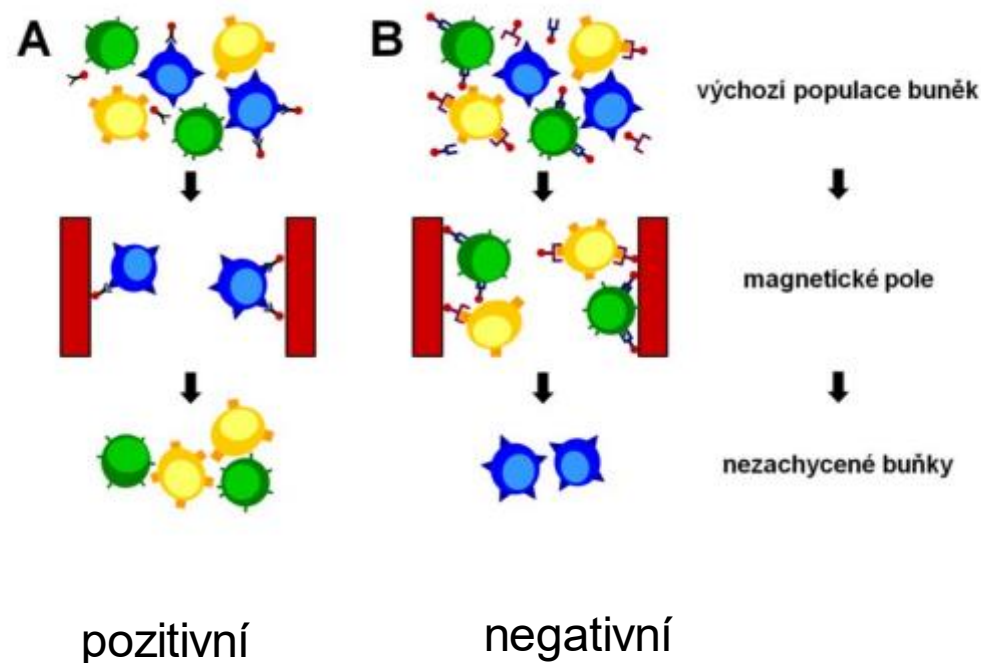
Metody separace buněk

Používají se tzv. selekční protilátky, které jsou pevně navázány na magnetické částice.

Používá se v pozitivním nebo negativním uspořádání

Pozitivní separace spočívá ve výběru buněk podle přítomnosti určitého znaku (povrchové molekuly)

Negativní spočívá v odstranění všech, které specifický znak nenesou.

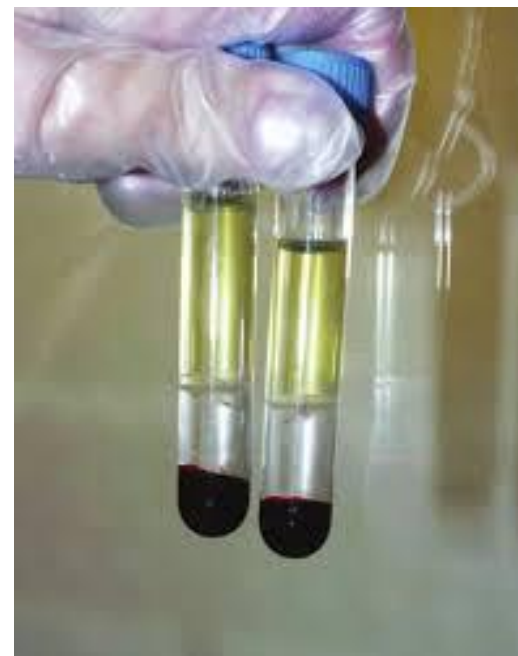
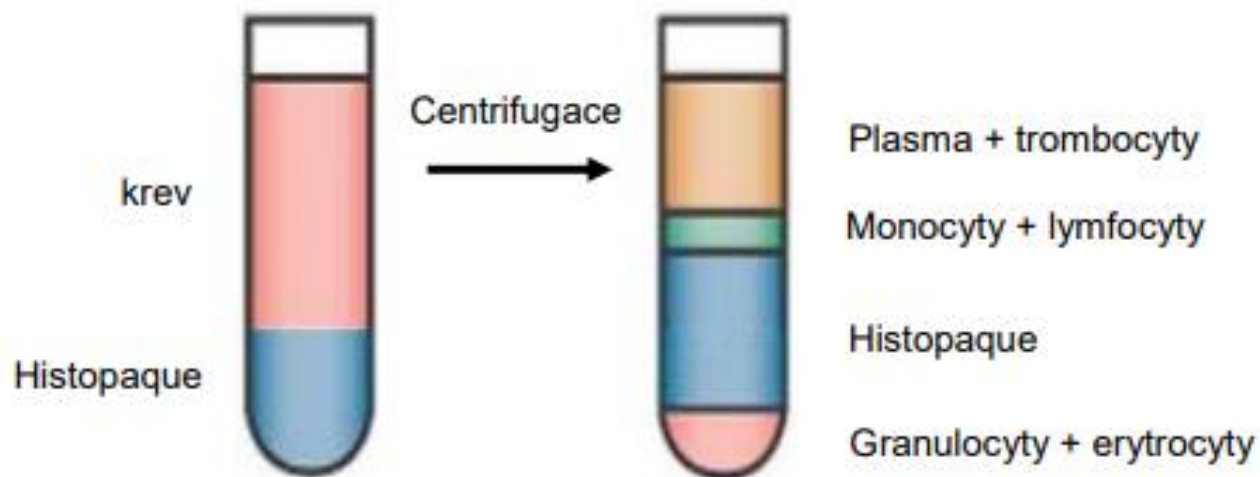

Gradientová separace

Metoda založená na rozdílné hustotě buněk.

Navrstvení heparinované krve na separační gradient (např. dextran, Ficoll, Histopaque). Po následné centrifugaci dojde k typickému rozdělení buněk

Plasma plus tromb.
Hledaná vrstva mono
plus lymfocyty
histopaque
ery plus granulocyty

Zjišťování počtu leukocytů, krevní diferenciál

Pro stanovení koncentrace částic v 1 ml suspenze se používá výpočet:

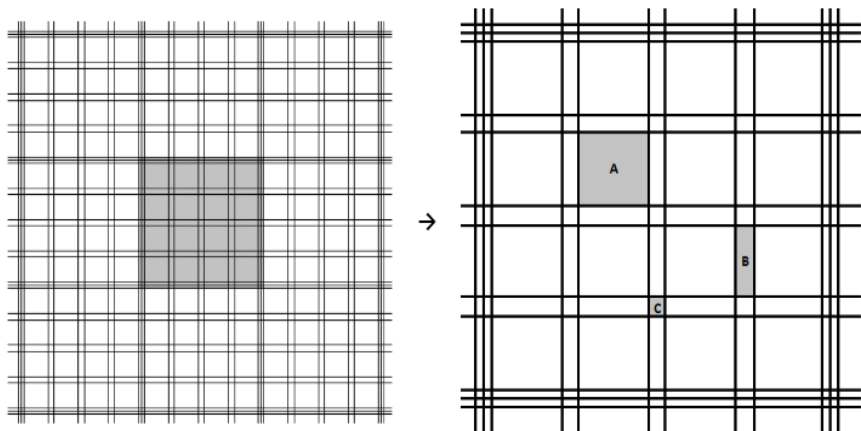
$$X = \frac{a \cdot 1000}{n \cdot V}$$

X... koncentrace buněk v 1 ml suspenze

a... stanovený počet buněk

n... počet opakování (počet spočítaných čtverců)

V... objem počítaného útvaru

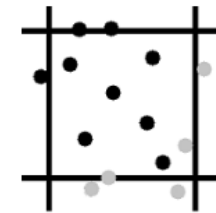

Počítací síť Bürkerovy komůrky

Počet před separací v plné krvi – leukocyty
Zjištěná hodnota se musí ještě přepočítat pro lymfocyty

	Rozměry	Plocha	Hloubka	Objem
Velký čtverec	1 x 1 mm	1 mm ²	0,1 mm	0,1 mm ³
Čtverec A	0,2 x 0,2 mm	0,04 mm ²	0,1 mm	0,004 mm ³
Obdélník B	0,05 x 0,2 mm	0,01 mm ²	0,1 mm	0,001 mm ³
Čtverec C	0,05 x 0,05 mm	0,0025 mm ²	0,1 mm	0,00025 mm ³

Velikost útvarů v počítací síti

Pravidlo pro počítání částic v počítací komůrce. Do celkového počtu částic se započítávají pouze ty, které leží nebo se dotýkají dvou zvolených stran, v tomto případě horní a levá (označeny černě). Částice dotýkající se pravé a spodní strany nezapočítáváme (označeny šedě).

Metody fagocytózy

–**VYUŽITÍ v praxi :**

–**zjištění : * nedostatečnosti** či **poruch** jednotlivých fází fagocytózy

–*** aktivity fagocytů** u pacientů s opakovanými infekcemi, opakovanou léčbou antibiotiky, nádorovým onemocněním, artritidou či revmatoidními onemocněními, při zátěžových situacích

Testy na metabolickou aktivitu LEU, NBT test

hodnocení: - pod

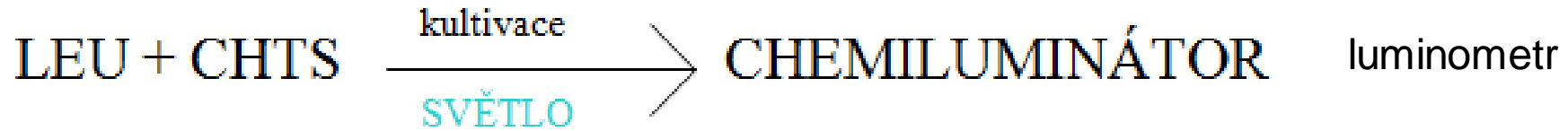
NBT nitroblue

tetrazolium chlorid

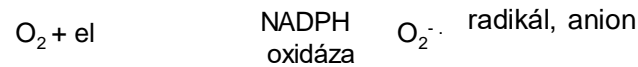
-Touto metodou se prokazuje hlavně schopnost fagocytů tvořit kyslíkové radikály aktivací NADPH oxidázy

CHEMILUMINISCENČNÍ test

pro kvantitativní hodnocení oxidativního vzplanutí

plus
luminol

Dalšími reakcemi vznik kyslíkových radikálů

CHEMOTAKTICKÝ STIMUL

vnitřní – produkty vlastních BB – komplement, imunokomplex, IL, prostaglandiny

vnější – produkty ze stěn mikrobu – lipopolysacharid, GLP, manan

Vznikají elektronově excitované stavy, které emitují fotony. Emitované fotony zachycovány tzv. luminoforem (luminol, izoluminol nebo lucigenin), spontánní a aktivovaná CL (pomocí zymozanu), luminometr

Metody stanovení protilátek

metody souhrnně

- Stanovení protilátek - základní imunologická vyšetření.
- stanovení kvantitativní, kvalitativní a stanovení specifických protilátek
- Metody: Imunodifúze - radiální ID

Aglutinace

RIA? FIA, EIA – ELISA

Western blot

Nefelometrie, turbidimetrie

Fyziologické hodnoty množství protilátek v séru u člověka:

IgG 8 – 18 g/l; IgA 0,9 – 3,5 g/l; IgM 0,9 – 2,5 g/l; IgD 0,1 g/l; IgE 0,0003 g/l

Stanovení protilátek

- SÉROLOGICKÉ METODY - všechna stanovení protilátek v krevním séru, viz prezentace
- Příklady sérologických reakcí a způsobů vizualizace
- Aglutinace vizuálně hodnotitelný aglutinát
- Precipitace vizuálně hodnotitelný precipitát nefelometrické, resp, turbidimetrické hodnocení
- Komplement fixační reakce hemolýza erytrocytů
- Imunoelektroforéza precipitát antigenů nebo protilátek rozdělený v elektrickém poli

TŘÍDY, PODTŘÍDY IMUNOGLOBULINŮ

IgM   IgG₁   IgG₂   IgG₃   IgG₄   IgA₁   IgA₂   IgD   IgE

fyzikálně-chemické vlastnosti

těžký řetězec	μ	γ_1	γ_2	γ_3	γ_4	α_1	α_2	δ	ϵ
mol. hmotnost	970	150	150	170	150	160	160	180	190
sérová hladina (g/l) dospělé osoby	1,5 -3	3 -9	1,5 -6	0,2 -1	0,01 -1,0	0,5 -3,8	0,05 -0,85	0,01 -0,2	< 200 IU/ml
poločas rozpadu (dny)	10	21	20	7	21	6	6	3	2

distribuce v tkáních

difúze do tkání	-	+++	+++	+++	+++	++ monomer	-	-	+
prostup přes epitel	+	-	-	-	-	-	+++	-	-
prostup přes placentu	-	+++	+	++	+-	-	-	-	-

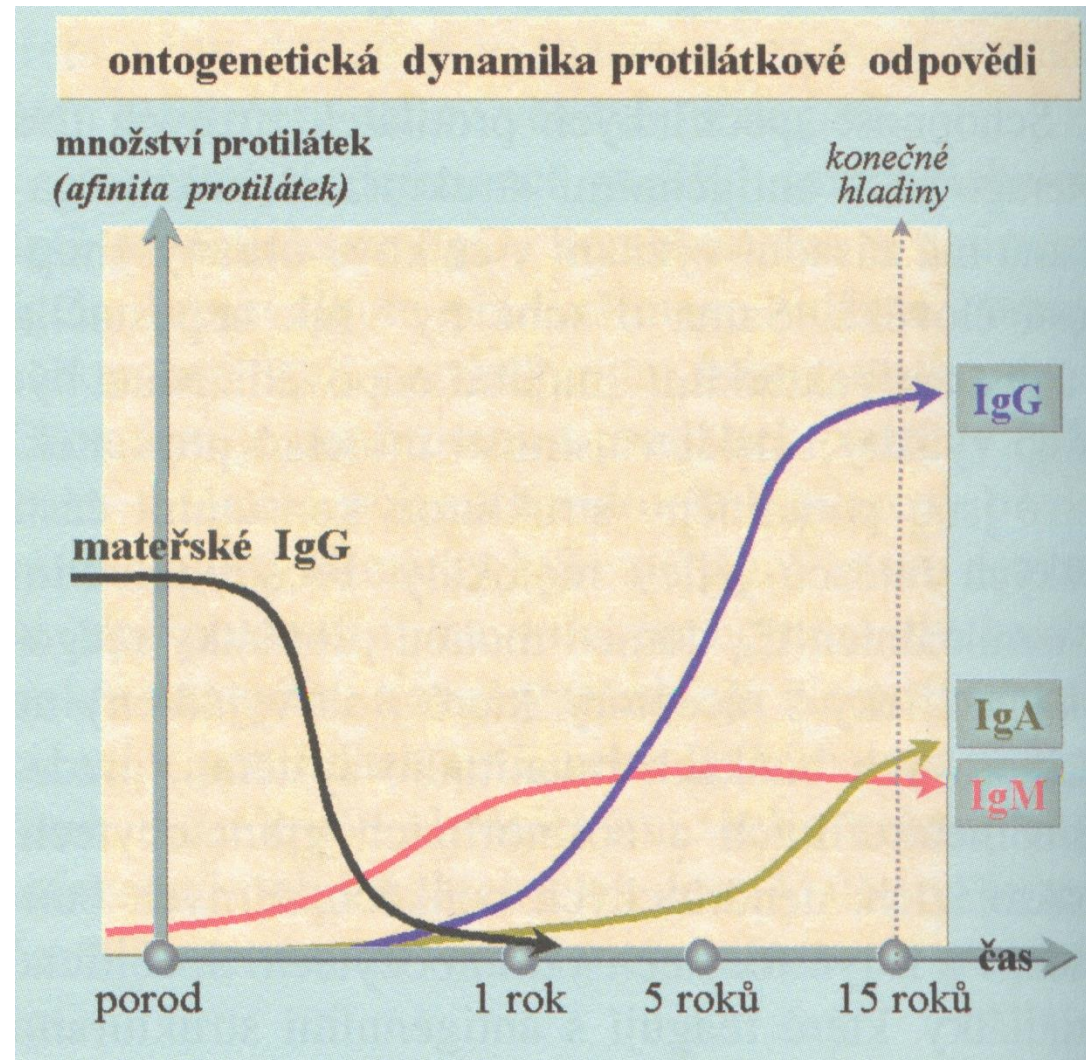
funkční aktivita

neutralizace	+	++	++	++	++	++	++	-	-
opsonizace	-	+++	-	++	+	+	-	-	-
vazba na receptory fagocytů	-	+	-	+	+-	+	+	-	+
vazba na receptory mastocytů	-	-	-	-	-	-	-	-	+++
klasická cesta aktivace kompl.	+++	++	+	+++	-	-	-	-	-
alternativní cesta aktivace kompl.	-	-	-	-	-	+	-	-	-

Charakteristika
vlastností tříd a
podtříd Ig

Obr. Ig v ontogenezi: přes placentu pasivně IgG do proroedu, v pozdních fázích těhotenství tvorba vlastních IgM, IgA pasivně v kolostru a mléku, ostatní či zvýšené hladiny značí intrauterinní infekce

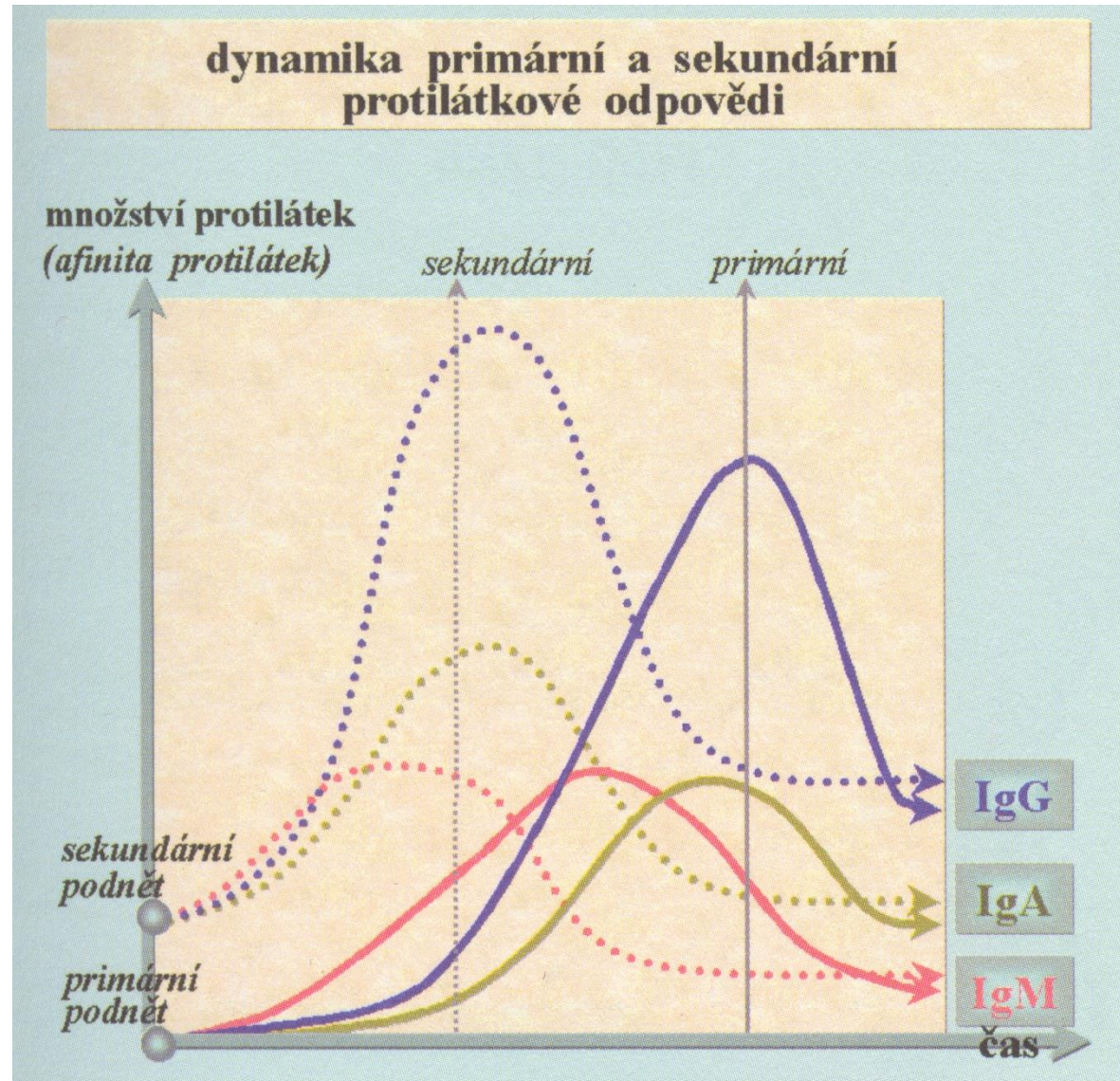
Dynamika primární a sekundární protilátkové odpovědi

Obr. Primární odpověď'

1. Tvorba Ab ve třídě IgM, potom další třídy a podtřídy (IgG, IgA..)
2. Postupné zvyšování afinity Ab podle procesu somatické mutace

Sekundární odpověď'

1. rychlejší a intenzivnější tvorba tříd IgG, IgA, nižší tvorba IgM
2. Vyšší afinita a množství Ab expanzí paměťových buněk, které již prodělaly proces somatické mutace

Důležité pojmy z oblasti sérologie jsou:

- sérokonverze – zvýšení hladiny specifických protilátek, tento pojem zahrnuje dynamiku tvorby protilátek
- séropozitivita,
- séronegativita – přítomnost, resp. nepřítomnost specifických protilátek v séru
- sérorezistence – stav, kdy při léčbě zůstává séropozitivita bez klinických příznaků
- sérorecidiva – znovuobjevení positivity séra po přechodném vymizení specifických protilátek •
- sérotyp (sérovar) skupina původců onemocnění (obvykle podmnožinu bakteriálního druhu), která se od jiných zástupců téhož bakteriálního druhu dá odlišit právě na základě sérologické reakce. Vykazuje tedy určitou antigenní specifitu v rámci druhu.

Další spec. stanovení

- Stanovení IgE
- Stanovení monoklonální (patologické) komponenty: při podezření na monoklonální gamapatie se stanovuje množství mono-, bi- nebo oligoklonálních protilátek, které jsou produkty jednoho nebo několika málo patologicky zmnožených klonů B lymfocytů (imunofixace).
- Stanovení kryoglobulinů (např. hematologické malignity, revmatoidní artritida, vaskulitidy, chronické zánětlivé stavy, vleklé infekce apod.). Stanovení za přísných teplotních podmínek 37°C (jinak precipitace)

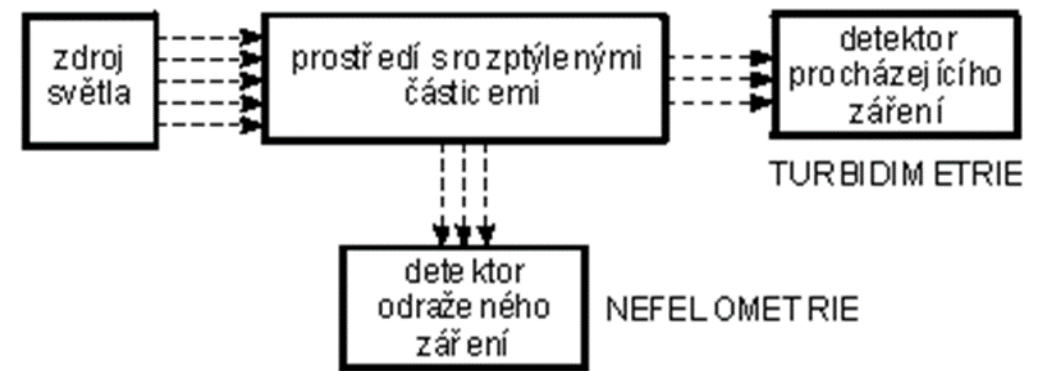
Zákalové reakce

metoda probíhající v roztoku

Princip: při reakci Ag a Ab vzniká zákal-precipitát, jehož intenzita je při konstantním množství mn. Ab úměrná koncentraci vyšetřovaného Ag

***NEFELOMETRIE** – rozptyl monochrom. světla měřeného pod úhlem, měří se intenzita záblesků světla odraženého od IK (Tyndal. efekt), výbojka nebo laser

TURBIDIMETRIE – úbytek monochrom. světla o 320nm při průchodu vzorkem v kyvetě měřeného ve stejné rovině
Výhoda: možnost automatizace, rychlost provedení, přesnost, ale vyšší cena, dioda, méně přesná

Imunofixace

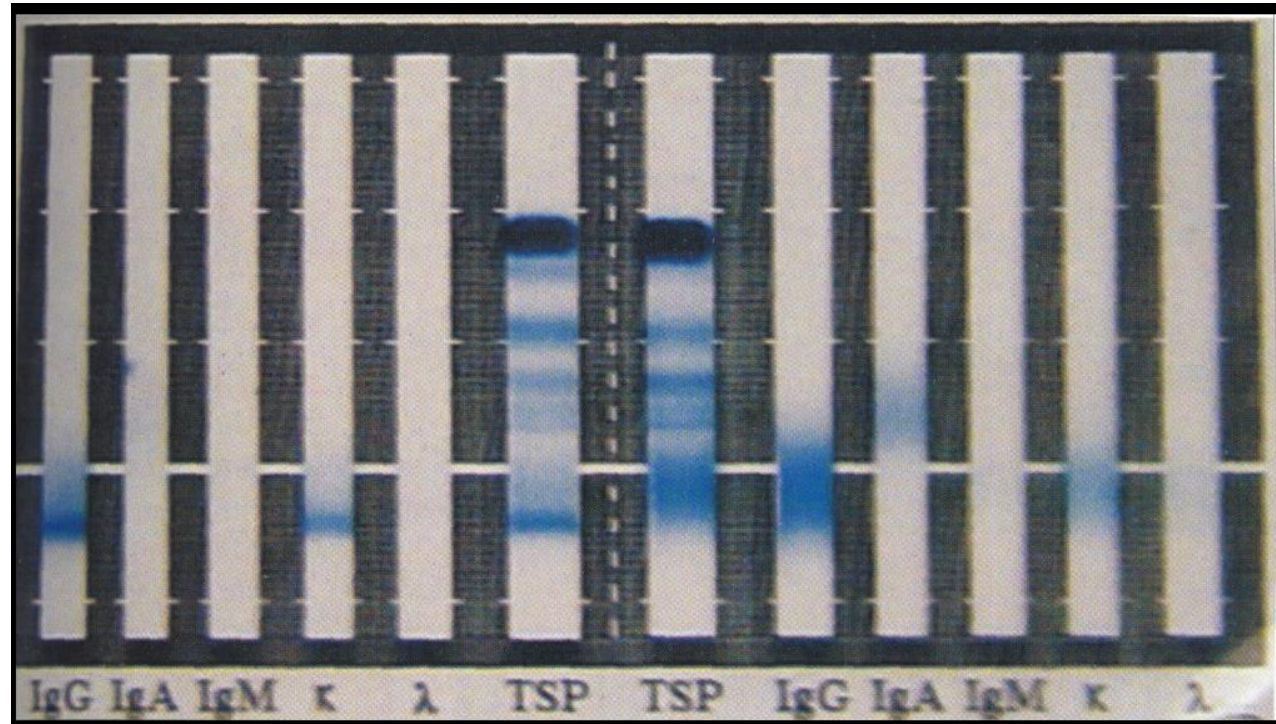
Rozdělení různých proteinů na základě jejich pohyblivosti v el. poli modifikační metodou

1. **stupeň:** Elfo vyšetřovaného séra
2. **Stupeň:** na agarózu se položí plastikovaná maska s výřezy, naplní se s antiséry (antiIgG, IgA, IgM, anti kappa, anti lambda), pak porovnání s precip. reakce s normálním sérem ,TSP – testovaná séra pacientů

Hodnocení

a) okometricky

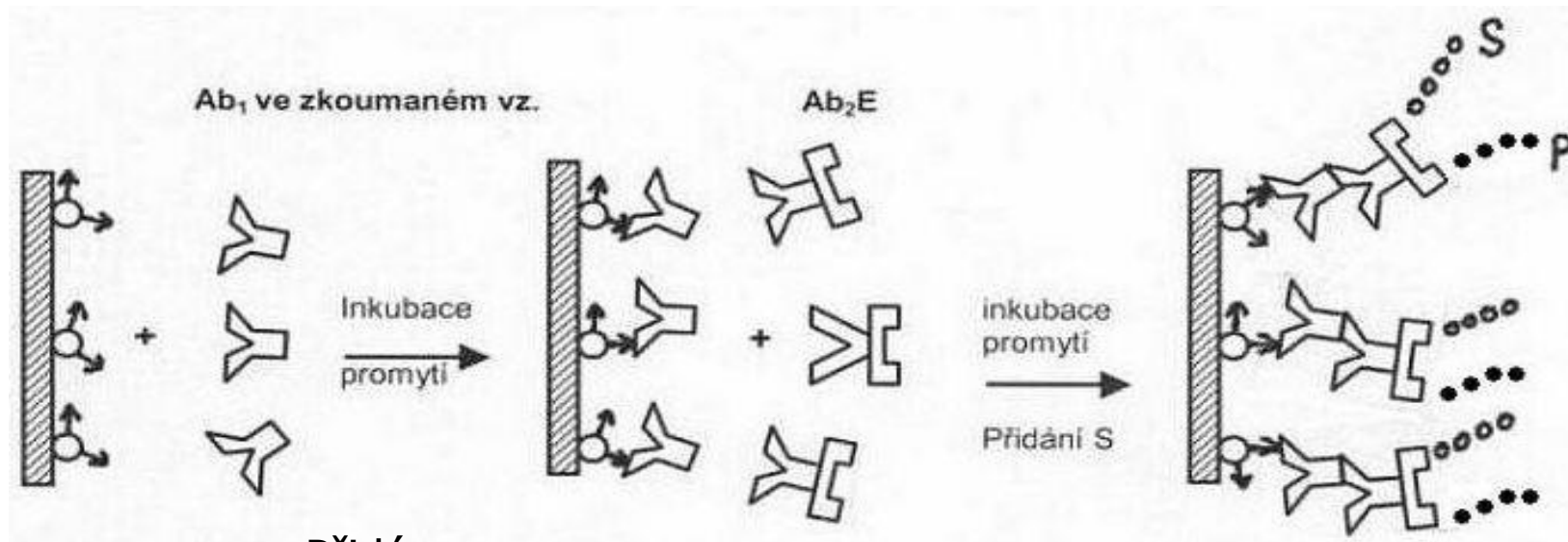
b) denzitometricky

Metoda ELISA

Sendvičová ELISA pro protilátky

Neboli nepřímá ELISA na detekci Ab – slouží na důkaz neboli titraci Ab specifických pro určitý Ag. Použití: na titraci Ab třídy IgG + IgM.

Antigen se naváže na tuhou fázi a promyje.

Přidá se zředěné sérum, ve kterém se má určit přítomnost Ab.

Inkubace, promytí – přitom dochází k navázání na imobilizované Ag

Přidá se enzymem značená sekundární Ab, promytí

Přidá se enzymový substrát a změří se intenzita barevné reakce.

Další metody k doplnění:

Metody tvorby monokl. Ab, FIA, RIA, EIA, používané v alergologii
apod

MUNI SCI

Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU

Národní
plán
obnovy

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY